

Vilka är de "heltidsstuderande arbetslösa" och varför har de blivit fler?

Torbjörn Hållö

Innehåll

Inledning.....	3
1. Vilka ingår i gruppen "heltidsstuderande arbetslösa"	4
2. Varför har gruppen "heltidsstuderande arbetslösa" blivit fler?	6
3. Antalet långtidsarbetslösa har blivit fler.	8
4 Slutord.	9
Litteraturförteckning	10

Inledning

Antalet arbetslösa har i Sverige alltsedan år 2009 varit omkring 400 000 personer, enligt SCB/Arbetskraftsundersökning (AKU). Av dessa var, helåret 2012, cirka 125 000 enligt SCB så kallat heltidsstuderande arbetslösa¹. Under de senaste åren har gruppen heltidsstuderande arbetslösa vuxit relativt kraftigt både i antal och som andel av de arbetslösa.

I den offentliga debatten har gruppen heltidsstuderande arbetslösa ofta lyfts fram i syfte att bagatellisera den höga arbetslösheten i Sverige. Det hävdas att heltidsstuderande arbetslösa kan exkluderas då de består av studenter som studerar inom reguljär utbildning.

- *Den "faktiska arbetslösheten" [är] 272 000 personer, eller 5,4 procent av arbetskraften", Angeles Bermudez-Svankvist, dåvarande chef för Arbetsförmedlingen (2013)*
- *Vi har till exempel sett en utveckling på senare tid där allt fler studenter, som alltså är heltidsstuderande i grundskola och gymnasium, söker extraarbete på helgerna eller på sommaren. Det är ju i grunden bra, men de antecknas som arbetslösa och bidrar till siffrorna för ungdomsarbetslöshet, Fredrik Reinfeldt, statsminister (2013)*

Syftet med denna korta rapport är att utifrån ett specialbeställt statistiskt material från SCB tydliggöra vilka former av utbildning som de heltidsstuderande arbetslösa deltar i.

¹ För att klassas som arbetslös i SCB/AKU måste en person vara *utan* arbete, *aktivt ha sökt* arbete under de senaste fyra veckorna samt *kunnat ta* ett arbete under referensveckan eller inom 14 dagar från referensveckans slut.

1. Vilka ingår i gruppen "heltidsstuderande arbetslösa"²

LO-ekonomernas undersökning utifrån statistiskt material från SCB (2013) visar att gruppen heltidsstuderande arbetslösa huvudsakligen består av tre delgrupper:

1. Ungdomar inom gymnasieskolan.
2. Högskolestudenter.
3. Personer som är placerade i Arbetsförmedlingens program, främst den så kallade jobb- och utvecklingsgarantin.

Den bild som vissa opinionsbildare har gett av att gruppen endast skulle utgöras av heltidsstuderande unga inom den reguljära utbildningen är således felaktig.

Vår undersökning visar att 37 000 av de heltidsstuderande arbetslösa, i SCB/AKU, studerar på grundskola eller gymnasieskola. Det betyder att färre än en tredjedel av de cirka 125 000 heltidsstuderande arbetslösa är studenter på grund- och gymnasieskolan.

Vår undersökning visar vidare att 24 000 av de heltidsstuderande arbetslösa, i SCB/AKU, studerar på högskolan. Av dessa arbetslösa på högskolan är 10 000 personer mellan 25 och 64 år och kan således inte beskrivas som ungdomar.

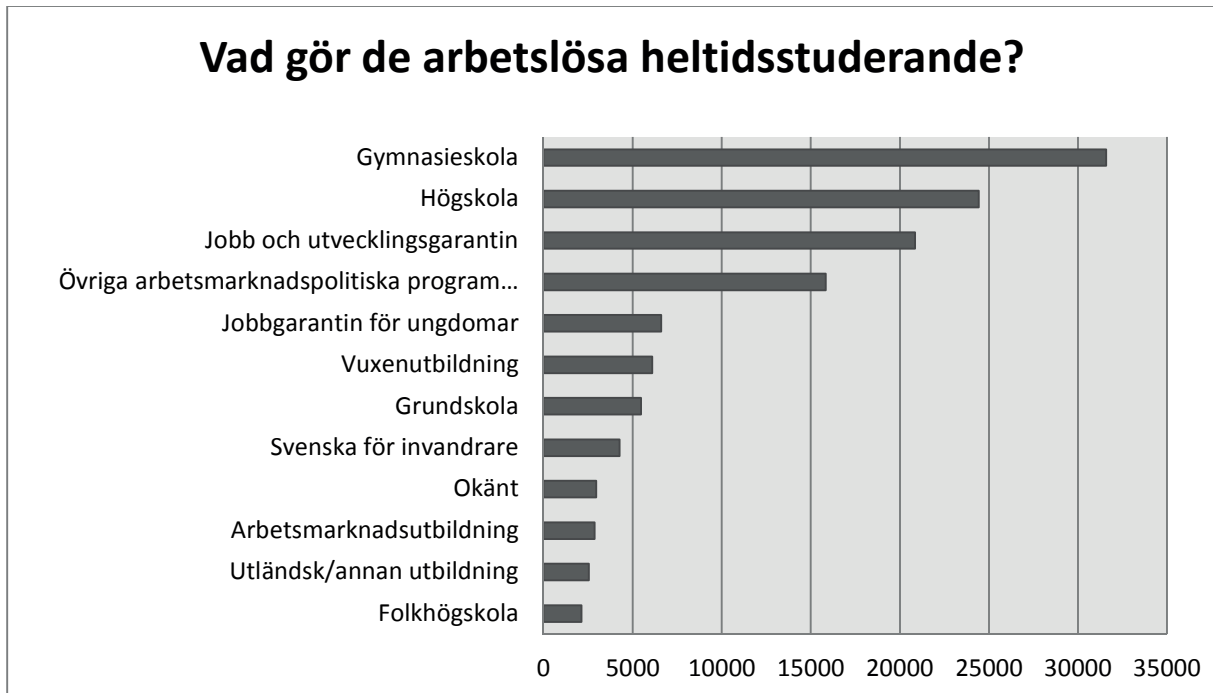
Den största delgruppen i gruppen heltidsstuderande arbetslösa, i SCB/AKU, utgörs av 46 000 personer som befinner sig i olika former av arbetsmarknadspolitiska insatser inom Arbetsförmedlingens ram. Av dessa är 21 000 placerade *jobb- och utvecklingsgarantin*³, 7 000 återfinns i *jobbgarantin för ungdomar*, 3 000 personer deltar i

² Notera att siffrorna är avrundade till närmaste tusental och bygger på helåret 2012 vilket är det senaste året med fullständig statistik.

³ Jobb- och utvecklingsgarantin är en insats som Arbetsförmedlingen tillhandahåller för den som varit arbetslös i mer än 300 dagar. Jobb- och utvecklingsgarantin innehåller tre olika faser, inklusive fas 3 som numera döpts om till Sysselsättningsfasen. Det framgår inte av det statistiska underlaget vilken form av utbildning som deltagarna i jobb- och utvecklingsgarantin bedriver.

arbetsmarknadsutbildning och 16 000 personer deltar i andra typer av arbetsmarknadspolitiska program och insatser.⁴

Bild 1. Vad gör de som är heltidsstuderande arbetslösa (antal), 15-64 år

Källa: SCB och LO-ekonomerna

Om man endast undersöker gruppen heltidsstuderande arbetslösa mellan 15 och 24 år kan det konstateras att denna grupp utgör knappt 70 000 personer. Av dessa är cirka hälften heltidsstudenter inom grundskola och gymnasieskola. En femtedel är studenter på högskola och ytterligare en femtedel består huvudsakligen av deltagare i olika former av arbetsmarknadspolitiska program.⁵

⁴ I gruppen "övriga arbetsmarknadspolitiska program och insatser" så ingår följande delar: förberedande utbildning, arbetslivsinriktad rehabilitering, aktiviteter inom vägledning och platsförmedling, projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning, arbetspraktik, arbetsträning, förstärkt arbetsträning, lyftet samt arbetslivsintroduktion. Vi har valt att redovisa dessa delar samlat eftersom flera av dessa delgrupper annars inte hade haft signifikanta värden eftersom delarna var för sig innehåller få personer.

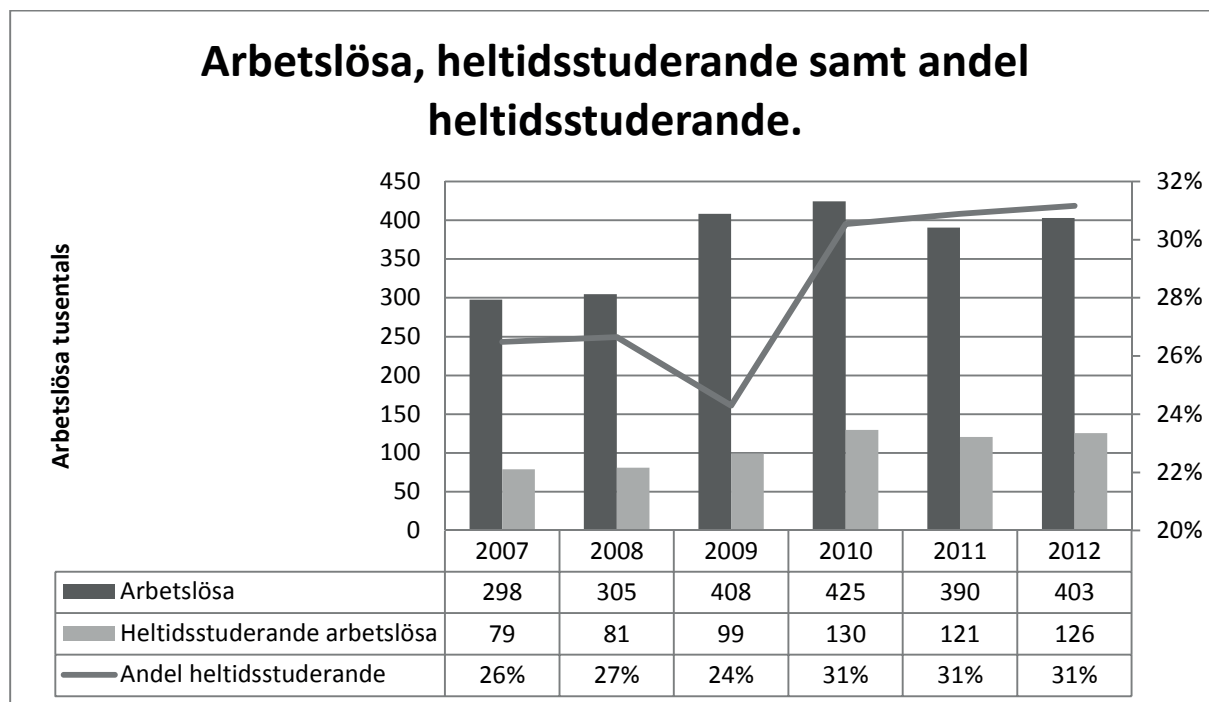
⁵ SCB (2013) uppger att bland de som var arbetslösa i SCB/AKU men inte är inskrivna hos arbetsförmedlingen, så som är fallet för flertalet som studerar i reguljär utbildning, så är det många som endast söker deltidsarbete.

2. Varför har gruppen "heltidsstuderande arbetslösa" blivit fler?

Mellan helåret 2007 och helåret 2012 ökade arbetslösheten i Sverige med cirka 100 000 personer till cirka 400 000. Ökningen av arbetslösheten inträffade huvudsakligen mellan år 2008 och år 2009.

Antalet arbetslösa som är heltidsstuderande steg samtidigt från cirka 80 000 personer år 2007 till att utgöra cirka 125 000 personer helåret 2012. Andelen av de arbetslösa som definieras som heltidsstuderande ökade därmed från cirka 25 procent till cirka 30 procent.

Bild 2. Arbetslösa (totalt) och arbetslösa heltidsstuderande samt andel heltidsstuderande, 15-74 år

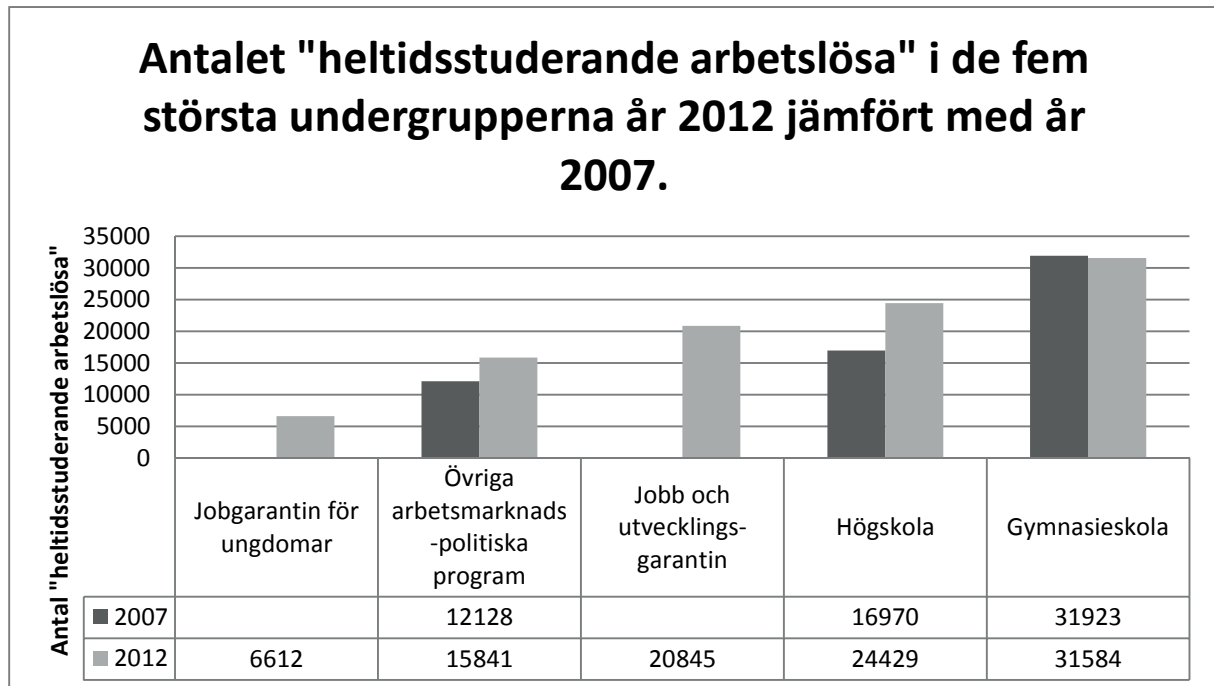

Källa: SCB och LO-ekonomerna

När vi undersöker de fem största delgrupperna inom gruppen "heltidsstuderande arbetslösa" så kan vi konstatera att det mellan år 2007 och 2012 finns en ökning inom undergrupperna studenter på högskolan, övriga arbetsmarknadspolitiska program och insatser, jobbgarantin för ungdomar samt deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin. Antalet

heltidsstuderande arbetslösa som finns i *gymnasieskolan* har däremot inte ökat mellan år 2007 och år 2012.

Bild 3. Antalet "heltidsstuderande arbetslösa" år 2007 och år 2012 i de fem största underdelgrupperna, 15-64 år

Källa: SCB och LO-ekonomerna

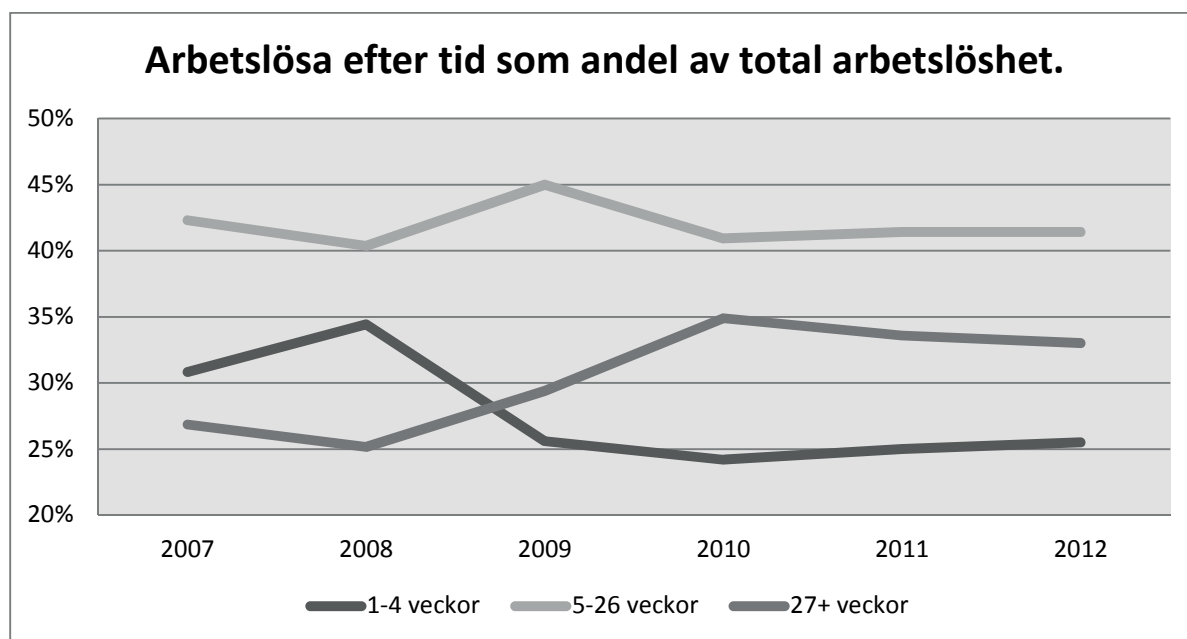
Vi kan således utifrån det statistiska materialet konstatera att den främsta anledningen till att gruppen "heltidsstuderande arbetslösa" har vuxit kraftigt under de senaste åren är att delar av de långvarigt arbetslösa inom *jobb och utvecklingsgarantin* kategoriseras som heltidsstuderande i SCB arbetskraftsundersökning. Vi kan dessutom avvisa påståendet att gruppen heltidsstuderande skulle ha blivit fler på grund av antalet arbetslösa gymnasiestudenter blivit fler.

3. Antalet långtidsarbetslösa har blivit fler.

Utvecklingstendenserna inom gruppen heltidsstuderande arbetslösa speglar ganska väl utvecklingen inom hela gruppen arbetslösa. Det vill säga att arbetslösheten har bitit sig fast på en hög nivå delvis på grund av att de i långvarig arbetslöshet har blivit fler. När arbetslöshetstiden ökar bland de arbetslösa så blir det också allt fler som placeras i Arbetsförmedlingens olika insatser och därmed ökar sannolikheten att de registreras som "heltidsstuderande arbetslösa" i SCB/AKU.

Av bild fyra framgår att gruppen arbetslösa som har varit arbetslösa mindre än fem veckor har minskat som andel av den samlade arbetslösheten medan de som varit arbetslösa längre än ett halvår har ökat som andel.

Bild 4. Arbetslösa efter tid i arbetslöshet, 15-74 år⁶

Källa: SCB och LO-ekonomerna

⁶ Andelarna är beräknade som andel av den totala arbetslösheten justerat för de arbetslösa där längd på arbetslösheten är okänd.

4. Slutord.

LO-ekonomernas undersökning, utifrån statistik från SCB, visar att gruppen "heltidsstuderande arbetslösa" i den officiella statistiken är en heterogen grupp som består av tre större delgrupper:

1. Ungdomar på gymnasiet.
2. Högstudenter, både unga och vuxna.
3. Långtidsarbetslösa i Arbetsförmedlingens program.

Personer från dessa olika grupper har sannolikt väldigt olika förutsättningar att få ett arbete.

Den relativt kraftiga ökningen av antalet heltidsstuderande arbetslösa sedan år 2007 kan huvudsakligen härledas till att fler återfinns i arbetsmarknadspolitiska program. Antalet arbetslösa som studerar heltid på gymnasieskolan är oförändrat mellan år 2007 och år 2012. Att deltagare i arbetsmarknadspolitiska program blir allt fler är huvudsakligen ett resultat av att långtidsarbetslösheten har stigit och att de arbetslösa därmed slussats in i olika former av arbetsmarknadspolitiska program.

Många av de som definieras som heltidsstuderande arbetslösa är därför i en svag position på arbetsmarknaden. Det är viktigt att de inte felaktigt framställs som en mindre prioriterad grupp.

Litteraturförteckning

Expressen intervjuar Fredrik Reinfeldt. (den 11 06 2013). Expressen. *expressen.se*.

SCB. (2013). Arbetskraftsundersökningarnas (AKU) och Arbetsförmedlingens (Af) arbetslöshetsstatistik – En jämförande studie.

SCB. (2013). Statistik om heltidsstuderande arbetslösa.

TT intervjuar Angeles Bermudez-Svankvist. (den 11 06 2013). TT. *svd.se*.

Rapporterna kan hämtas som pdf-dokument på LOs hemsida eller
beställs från LO-distribution:
lo@strombergdistribution.se
Telefax: 026-24 90 26

Januari 2014
ISBN 978-91-566-2944-0
www.lo.se

FOTO: Lars Forsstedt